

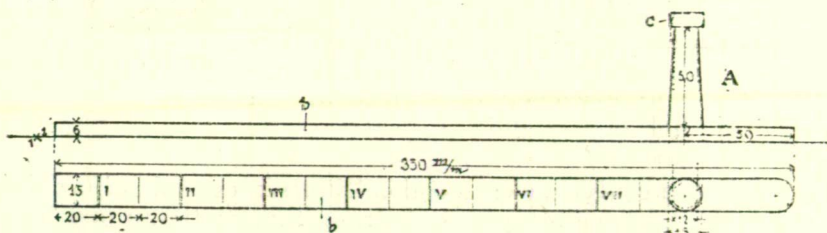
Kézimunka. (Szlöjd)

Gombolyító fából.

A polgári fiúiskola IV. osztályában.

A munka anyaga: Adott méretű hárs-, éger-, nyár- stb fa, kivéve a közönséges fenyőfát. 1 darab facsavarmenetes szorító fémből, 4 drb félgömbfejű 3 cm hosszú famenetes fémcsavar, 4 drb 2 cm-es drótszög, 0,5×16×70 mm-es szalagvas. A fémalkatrészek lehetnek sárgarézből is.

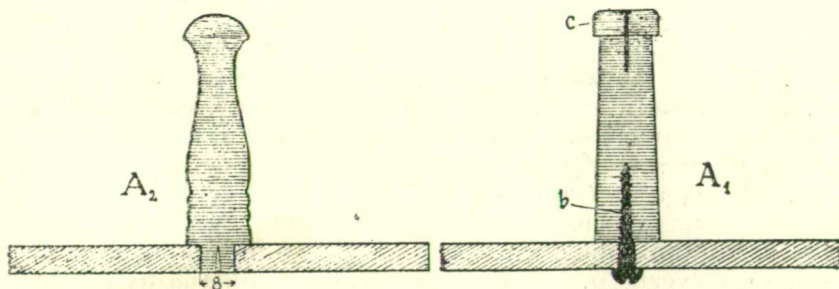
Szerszámok: fagegmunkáló fűrészselő, gyaluló, véső és fúró felszerelés.

1. ábra.

A munka menete és mozzanatai: Az 1. ábra szerint 4 drb feszítő faléc kidolgozása 6×16×350 mm-es méretben „b”. I–VIII. beosztások, bekarcolt vonalak.

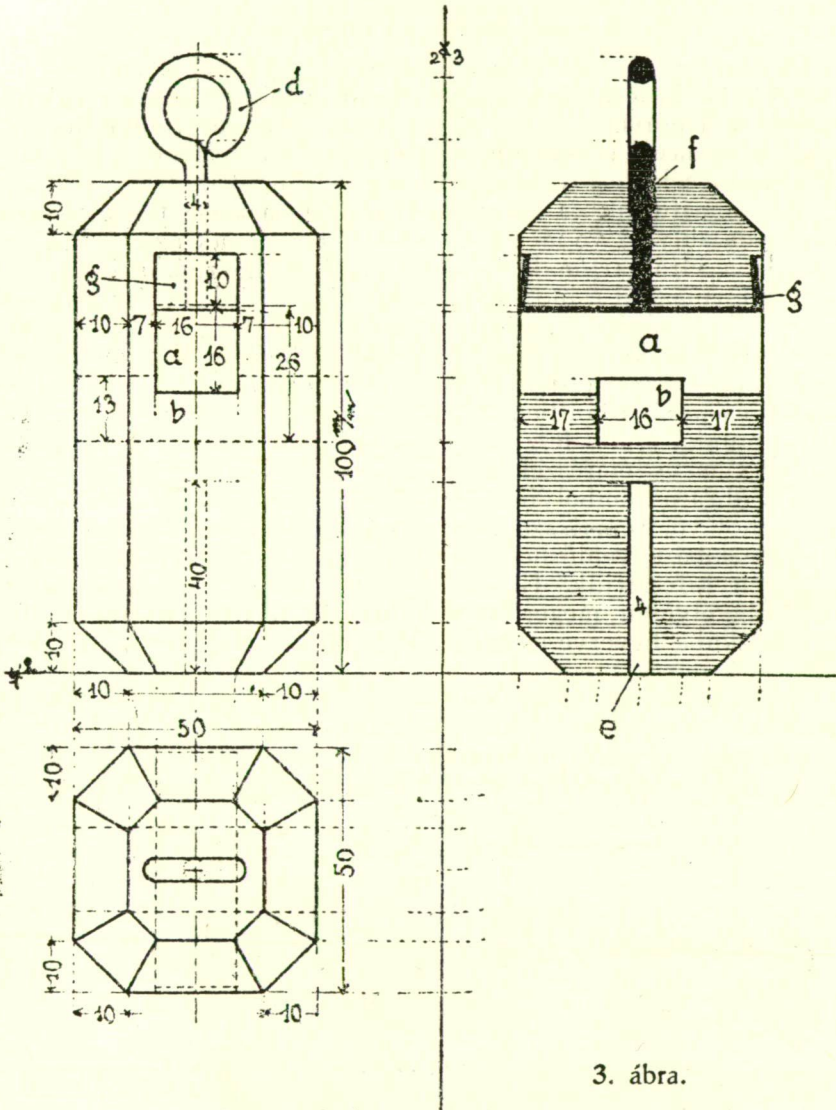
4 drb. hengeres fácska kidolgozása: R=15, m=58 mm méretben. Ezek csónakakúp alakú kiképzése, a felső lap: R=12 mm. A szélesebb részből lefűrészelve 6 mm-nyit és a 2. ábra „A₁” szerint a darabokat összeerősítjük enyvezéssel és szöggel

2. ábra.

„c”, illetve csavarral „b”. A „c” el is maradhat, mert inkább csak esztétikai célt szolgál. Ha esztergával rendelkezünk, dísz-

sebb és egy darabból álló formát alakíthatunk, melyet hengeres csappal enyv és ék segítségével erősítünk e feszítő lécekhez (2. ábra „A₂”).

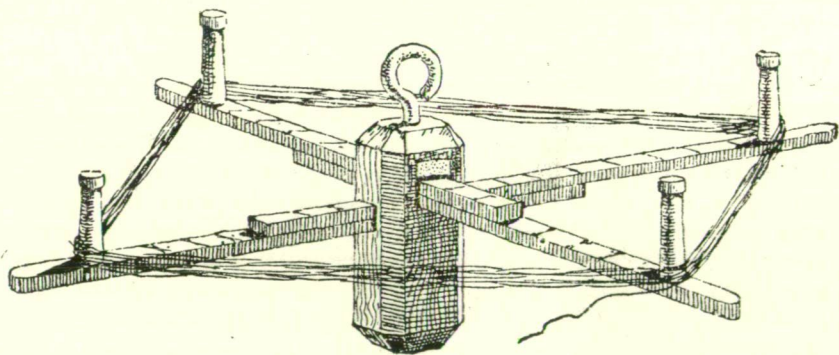
3. ábra.

3. ábra a tartóagy elől- és felülnézetben a hosszmetzzettel. 50×50×100 mm-es hasából alakítható ez az alkatrész a következő sorrendben: A hasáb pontos kidolgozása. A feszítőléceket befogadó egymásra merőleges nyílások vésése („a“, „b“). A vé-

sés szigorúan az adott méretek szerint történik. Az „a” nyílás az ábrán látható módon áthatol a „b” nyíláson, mert csak úgy lehet majd egyetlen csavarral, a „d”-vel, mind a 4 feszítőlécet megerősíteni. Az „e” és „f” lyukak fúrása. Az „e” lyuk bősége függ attól a tengelytől, melyen forgatni óhajtjuk a gombolyítót. A közölt méret lehetővé teszi a varrógép cérnaorsó-tartóján való forgatást. Az „f” nyílás a „d” szorítónál szűkebb. A fúrat bősége egyenlő a csavarmeneteket tartó hengerével, mert csak így sikerül belecsavarni a fába. A különösen kemény fa felhasználása alkalmával a cél érdekében a szorítót meg kell tüzesíteni. A feszítőlécet megóvásárá 0.5×16×70 mm szalagvasat „g” szerint meghajlítunk és ezt az ábrán látható kissé ferde véséssel az agyba sülyesztve megerősítjük. Szalagvasnak az előbbi munkának, a virágtartónak, hulladékát jól felhasználhatjuk.

A tartóagyat csinosíthatjuk, ha kialakítjuk fűrész, gyalu és reszelő segítségével a közölt alakot, mely helyett ízlés szerint más formát is készíthetünk. Esztergálva henger, ellipszoid, gömb, vagy más forgási test kialakítása sem okoz nehézséget. A farészeket csiszolás után benzinben oldott viasszal beeresztjük, ezáltal a munka szebb lesz és tartósabbá válik. A csavarjártokba került viasz a fémrészeket a rozsdásodástól megóvjá.

4. ábra a gombolyító összeszerelve használatban. A feszítőlécen lévő, római számokkal jelzett, beosztásokkal lehetőleg minden kart egyenlő hosszúra szabályozva, a fonalköteget mérsékeltén kifeszítjük. Használat alkalmával forgó-tengelyként egy függőlegesen megerősített szöveget is használhatunk, melyet pl. deszkába beverve asztalhoz erősítünk.

4. ábra.

A 3. ábra „d” szorítócsavarja helyett lehet esztergályozott facsavart használni, mely esetben a „g” fémszalag fölöslegessé válik.

Fogassy Ödön.